

VLASTIVĚDNÝ SBORNÍK

PH. DR. JOS. BĚLOHLAV:

HRANICE

SE 4BAREV. MAPOU A 16 STRANAMI OBRAZŮ

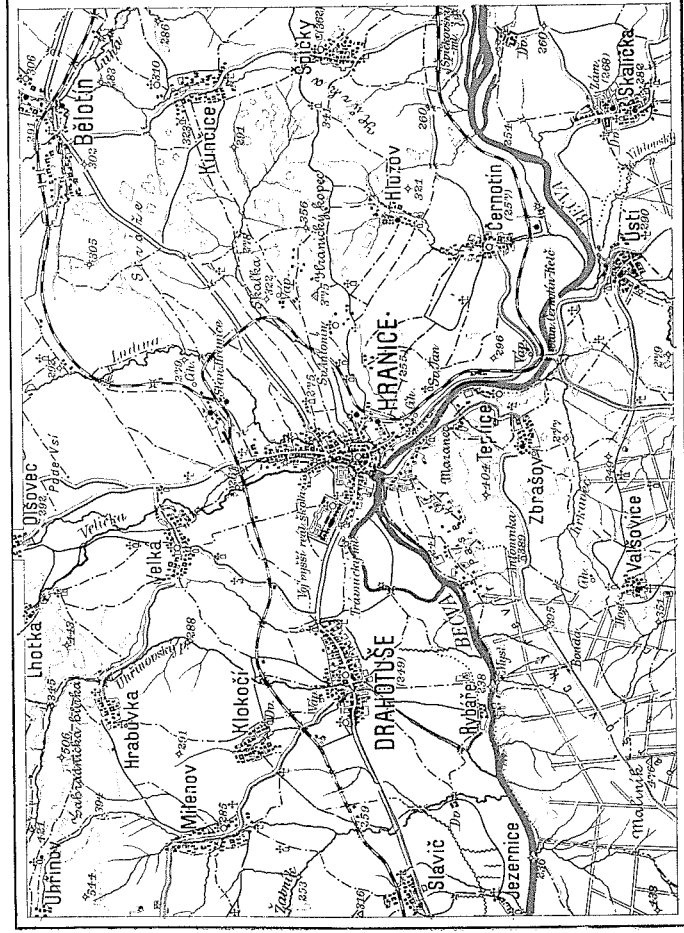
Markrabství Moravské.

PH. Dr. JOS. BĚLOHLAV:

SITUAČNÍ MAPY

1 : 100.000

Hranice a okolí.

Vlastivědný Sborník.

1 cm = 1000 m = 1 km.

VLASTIVĚDNÝ SBORNÍK.

HRANICE.

Hranice leží na pravém břehu řeky Bečvy, kde tato loučíc se s posledními výběžky Karpat a Sudet, vtéká do úrodného údolí svého dolního toku.

Krajina hranická byla až do první polovice stol. XII. pokryta lesem, jenž sahál od Bečvy až k Odře. Obydlena byla velmi skrovně posledními zbytky pohanských Slovanů. K jich obrácení byl vyslán mnich benediktinského kláštera v Rajhradě Jurik, provázený jinými ještě bratřími řeholními, kteří vedle práce misionářské pustili se také do kácení šířého lesa. Tu na mýtinách vznikly Hranice a jiná místa. Tak stala se krajina majetkem kláštera Rajhradského. Ale r. 1201 odňal markrabě Jindřich Vladislav krajinu benediktinům a daroval ji premonstrátům Hradištským u Olomouce.

R. 1251 byly Hranice povýšeny na město a později také dle středověkého zvyku opevněny hradbami se třemi branami a deseti krytými baštami.

Dne 24. srpna 1323 konal se v Hranicích sjezd českého krále Jana Lucemburského s vévody rakouskými Odrichem a Ottou.

Od r. 1430, kdy Hranic dobyto bylo husity pod vedením Jana Tovačovského, zapustilo ve městě hluboké kořeny husitství; také Valdenští se zde usadili. R. 1460 zastaveny byly Hranice panu Ctiborovi Tovačovskému z Cimburka a r. 1481 prodány za 1000 dukátů panu Vilému z Pernštýna.

V následujících dobách vystřídali se v držení Hranic rozliční páni. Za Pernštýnů (1481—1548) stalo se všechno obyvatelstvo města kališnickým. R. 1510 pan Vilém z Pernštýna se svými syny vyhověl žádosti primátora a konšelů hranických, aby za faráře městského nebyl více ustanovován kněz katolický. Vrchnost si pouze vyhradila, že kdyby si přála mít kněze katolického, dá mu vlastním nákladem vystavěti chrám. V následujících letech snahy českobratrské úsilně podporoval a zásluh o Jednotu si získal Zdeněk Žampach z Potštýna. V polovici stol. XVI. rozmohlo se ve městě neobyčejnou měrou českobratrství. Pan Jan Kropáč z Nevědomí koupiv Hranice r. 1553, odkázal je jediné dceři své Anně, jež provdala se za Jana z Kunovic, ale brzo ovdověvši pojala r. 1579 za manžela pana Jana ze Žerotína. V té době nastala Českým Bratřím doba opravdu zlatá. Paní Anna Kropáčová, hlásíc se k víře českobratrské, potvrdila jim nejen vlastnictví obecního domu a sboru, ale osvobodila je také ode všech povinností a poplatků, dovolila jim zvoniti k bohoslužbám, dítky dle svých řádů ve škole vychovávat i řemesla provozovati, pole, luka rotna, udělív k tomu ještě jiné výhody.

i zahrady jejich prohlášeny za svobodné. Vše to potvrdil Jan ze Že-

V letech 1612—1620 držel Hranice Václav Mol z Modřelic, jenž v době vzbouření českých stavů přidržel se Bedřicha Falckého, začez propadl statky i hrdlem; tento trest mu byl však změněn v doživotní žalář na Špilberku. Statky Molovy z Modřelic s Hranicemi připadly kardinálovi Františku knížeti z Dietrichšteina, biskupovi olomouckému.

Hranicím nastala doba pronásledování a hlubokého úpadku. Městu odňaty výsady, obyvatelstvu poručeno zřít se vyznání nekatolického. Toto poslední zdálo se obyvatelstvu zvláště krutým i odhodlalo se k tomu teprve po nezdařených několika vzpourách, s těžkým srdcem a neupřímně. Násilná protireformace připravila mnohého občana o život; byla tak krutá, že pouhé poskytnutí přístřeší jinověrci mělo v zápětí až i pokutu smrti. A jako jinde, tak i mnozí měšťané hraničtí opouštěli své domy, vše, a jako žebráci odcházeli do vyhnanství — do Slezska, Polska, Uher i jiných zemí.

Dne 16. října byli za odboj potrestáni smrtí starší purkmistr Jan Poláček a Lukáš Kremž a jiní. Některým trest smrti změněn ve vysokou pokutu peněžitou. Městu byla kromě toho uložena pokuta 1000 dukátů do pokladny knížecí, svobody a výsady ztracený a jen z části r. 1629 vráceny.

Ke hrůzám protireformace přidružily se hrůzy války třicetileté. Na jejím konci město bylo takofka vylištěno, z veliké části pobito, vypáleno, kdož z měšťanů zbyli, úpěli pod tíhou dluhů.

R. 1644 bylo ve městě všeho všudy 89 usedlých měšťanů; puštých domů bylo 38. Zvířat patřících obyvatelům městským napočítáno 4 koně, 47 krav, 28 ovcí; vyšetého obilí bylo 50 měřic. Na předměstích bylo 5 koní, 25 krav, 35 ovcí; vyšetého obilí 18 měřic.

R. 1680 vypukl mor, v první polovici stol. XVIII. stíháno město neúrodou, nakažlivými nemocemi dobytčími a jinak.

R. 1783 byl přeložen z Přerova do Hranic krajský úřad, roku následujícího stavěna císařská silnice od Drahotuše k Bělouštinu.

R. 1786 zavedeny každotýdní trhy.

R. 1836 zuřila ve městě opět cholera, jež sklátila v hrob více než 200 lidí.

R. 1847 stavěla se severní dráha císaře Ferdinanda; zároveň celý kraj postižen neúrodou a tudíž i drahotou.

R. 1866 překvapeno město návštěvou velikého počtu vojska, které musilo po několik dnů vydržovat; také cholera řádila téhož roku ve městě nemilosrdně.

R. 1871 otevřeno bylo v Hranicích české reálné gymnasium, jež brzo chytrým postupem vlády a neuvědomělostí českého obecního zastupitelstva proměněno v gymnasium německé.

R. 1887 dostal se liknavostí a neopatrností Čechů I. a II. volební sbor do rukou německé menšiny hranické a od té doby na delší čas měli Němci v městské repraesentaci převahu. Teprve r. 1903 dostali se Čechové v držení I. a III. sboru a zvolili za starostu města českého advokát JUDr. Františka Šromotu († 1912).

Střed města tvoří náměstí Žerotínovo. Zde stojí farní chrám Svaté Jana Křtitele, vystavěný v letech 1754—63 dle plánů brněnského stavitele Františka Antonína Grimma; stavbu provedl židlochovický zednický mistr Ant. Slováček. Na věži jest několik starých zvonů, z nichž nejstarší pochází z r. 1490. Naproti hlavnímu vchodu stojí sloup Mariánský.

V ulici Galašově spatřujeme zajímavou stavbu, t. zv. solárnu, v níž bývalo kdysi skladiště soli; nyní je tu skladiště hospodářských potřeb. Solárna byla původně chrámem sv. Šebestiána, jenž ve stol. XVI. stal se modlitebnou českokobratrskou. Dostav se po bitvě na Bílé Hoře opět v držení katolíků, byl chrám tento r. 1624 vojáky Mansfeldovými poplaven, r. 1627 však obnoven a konečně za císaře Josefa II. jakožto méně potřebný zrušen.

Na nároží ulice Hřbitovní a Komenského stojí domek, v němž Čeští Bratři mívali kdysi svoji školu i modlitebnu. Zevnějšek domu býval v dávných dobách ozdoben freskami a vyňatky ze žaltáře a jiných knih Písma. Teď je takofka vše zabiteno; možno však přece dosud ve zbytku ornamentu čísti letopočet 1583.

Radnice hranická jest původně dům, jež měšťan Skřítek roku 1544 daroval městu; od té doby prodělal dům značné změny. Tak přibyla věž s hodinami a přistavěna zasedací síň. Na portále lze spatřiti městský znak a erb pernstýnský, tesaný v kameně.

Rozsáhlostí poutají pozornost budovy vyšší vojenské reálky a jízdecké školy kadetní. Původně umístěna byla zde dělostřelecká akademie, jež v r. 1858 byla z Olomouce do Hranic přenesena. Patronka dělostřelectva, sv. Barbora, má v ústavě nádhernou románskou kapli z r. 1860.

Zámek kněžny Gabriely z Hatzfeldt-Wildenbunke vystavěn byl Janem z Pernštýna r. 1514. Má 51 pokojů, v nichž vedle správy knížecích statků je umístěno okresní hejtmánství, evidence katastru daně pozemkové, berní úřad i okresní soud.

V ulici Palackého stojí německé státní gymnasium. Vyšší lesnická škola (německá) zbudována byla v letech 1895—6 na náklad města; stála 180.000 korun. Zimní škola hospodářská jest v ulici Jungmannově. Krásné budovy má německá obecná a měšťanská škola dívčí na náměstí císaře Františka Josefa a německá škola chlapecká na Motošíně.

Pro české obecné školy, chlapeckou i dívčí, vystavěna byla budova v Nádražní třídě r. 1896; r. 1906 vystavěna na téže třídě česká škola měšťanská chlapecká i dívčí.

V Hranicích jest obec židovská, jež má svou vlastní jednotřídní školu i synagogu.

Kasárny pro zemskou obranu vystavěny byly obci r. 1889 a roku 1895—6 nákladem velmi značným.

V Hranicích jsou tři hřbitovy: dva křesťanské v ulici Hřbitovní u „U Kostelíčka“, a židovský ve třídě Palackého. Městský vodovod pochází z roku 1894, plynárna z roku 1903. Všeobecná nemocnice zřízena byla obcí roku 1888—9, infekční pavilony zbudovány r. 1904.

Hranice mají řadu průmyslových závodů. Na prvním místě uvést třeba Družstevní knihtiskárnu na Žerotínově náměstí. Stará tiskárna hranická dostala se r. 1894 do rukou Čecha Zapletala, r. 1900 se utvořilo družstvo, jež ředitelem závodu jmenovalo dosavadního majitele, znamenitého to odborníka, za jehož řízení tiskárna vyrábí práce, jež by dělaly čest i velikým tiskárnám velkoměstským. Družstvo r. 1904 odkoupilo i tiskárnu německou a vede ji jako filiálku.

Velmi známa jest také Kunzova »První moravská továrna na vodovody, plynovody a pumpy«. Dále jest v Hranicích »První česká speciální továrna na práci stroje«, továrna nábytku z ohýbaného dřeva »Mundus«, továrna na sukna, na hedvábné látky, píla parní i vodní.

Z odvětví průmyslových, v Hranicích zastoupených, jest nejstarší soukenictví. Soukeníci hraničtí, jichž je celkem 20 samostatných mistrů, tvoří společenstvo, vyrábějí flanely, bílá sukna, jednobarevná a jen něco málo vícebarevných látek. Výrobky tyto zasílají se daleko široko, zejména do Vídně, Štýrského Hradce, Terstu, Lublaně i jinam.

Vedle soukenictví kvetlo v Hranicích koncem stol. XVIII. a počátkem stol. XIX. také hrnčířství — hranická keramika.

Z kulturních ústavů vedle škol uvéstí třeba veřejnou knihovnu národní (od r. 1894), lidovou čítárnu (od r. 1903), jakož i městské museum, založené r. 1904.

Z rodáků hranických jmenujeme Heřmana Agapita Galaše (zemřel r. 1756), jenž, odebrav se jako vojenský ranhojič časné na odpočinek, zabýval se ve své rodné obci básnictvím lyrickým a malířstvím. R. 1813 vydal v Brně »Musu Moravskou«, byl lidumilem, folkloristou, buditelem. Zemřel r. 1848.

Původní městský znak Hranic pochází z konce stol. XIII.: na pravé straně zobrazen sv. Štěpán s moravskou orlicí u nohou; na levé

straně jest stříbrný český lev v červeném poli. Ctibor Tovačovský přidal šachovaný štítek pod nohama mučenika a kardinál Dietrichštejn dva nože a knížecí korunu nahoře do zlatého pole.

Ke Hranicím patří Paseky, sem tam roztroušené domky na stráních výběžků karpatských, samota »U Kostelíčka« a »Skalka«. »Kostelíček«, starobylá, zajímavá stavba pod sráznou skálou Hlučovského kopce, pochází dle domněnky, opírající se o staré podání z prvních dob města Hranic. Byl prý založen Jurikem, prvním křesťanským věrozvěstem tohoto kraje. Dokud nebyl v Hranicích postaven chrám farní, byl farním chrámem »Kostelíček«. Nynější jeho podoba pochází ze stol. XVI. Obklopen je hřbitovem, na němž při zdi jest 14 kapliček křížové cesty. Od »Kostelíčka« otevírá se malebný pohled na jižní tok Bečvy k Přerovu. Od »Kostelíčka« kolem vrchu »Kobylenky« dostaneme se na »Hůrku«, na jejímž jižním konci jest památná prohlubeň, zvaná »Propast«, na jejímž dně jest jezírko, 34 metrů hluboké. Do »Propasti« možno také sestoupiti, a to se strany jihovýchodní, kde příkrost stěn jest poněkud mírnější.

Nedaleko odtud v údolí Bečvy jsou Cernotínské vápenky, samota o několika domcích s vápennými pecemi u velikých lomů vápenných.

V úzlabině Bečvy mezi »Hůrkou« a výšinou Zbrašovskou jsou Teplice, znamenité to lázně, s četnými prameny teplých, železitých, alkalicko-zemitých kyselek. Krajina kolem jest rozkošná. O Teplicích, jakožto místě lázeňském, mluví se již ve stol. XVI. V sousedství lázeňské budovy jest kaple sv. Peregrina. Krásný jest zdejší lázeňský park.

Na příkré stráni proti Teplicím stávala kdysi dosti tvrdá tvrz Švrčův, z níž však dochovala se na dnešní dobu pouze část základů.

Jedním z nejvyšších vrcholů v okolí Hranic jest Bílý Kámen (půl hodiny cesty k jihu) s pěknou vyhlídkou na Hranice.

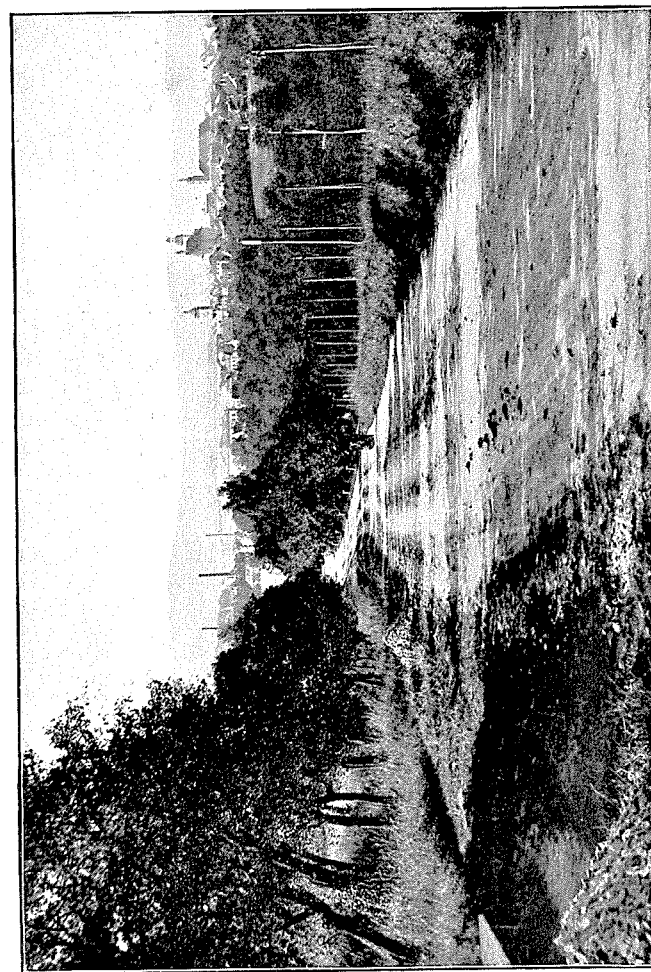
Na levém břehu Bečvy proti Drahotušímu mezi Helštýnem a Křivým stával hrad Drahotuš, na němž v době Jana Lucemburského sídlil loupežný rytíř Bedřich z Linavy.

V jihovýchodním cípu okresu hranického při toku Juhyni leží město Kelč. Z budov uvádíme farní chrám, arcibiskupský zámek a budovu školní. Parní válcový mlýn J. Strnada jest závod velmi rozsáhlý. Z rodáků kelčských zmínky zasluhují: Bratr Jan Kelecký, správce sboru bratrského v Moravičanech (zemř. r. 1599), Tomáš Fryčaj, farář v Obřanech u Brna, moravský buditel (zemř. r. 1839) a z dosud žijících pražský universitní profesor a slávista dr. Pastrnek.

Západně od Hranic při pravém břehu Bečvy leží město Lipník s menšinou německou; jest sídlem okresního soudu a komisařství finanční stráže. Lipník má vyšší českou (nejprve matiční, od roku 1898 zemskou) a německou nižší (obecní) reálku, zemský ústav pro hluchoněmé. Děkanský chrám sv. Jakuba připomíná se již r. 1378 jako farní. V panství nad městem se vystřídala během doby řada vrchností, tak na př. r. 1294 zde vládl pan Oldřich z Hradce, později páni z Kravař, ze Sovince a z Pernštýna získali si o město velikých zásluh.

Ve třicetileté válce trpěl značně i Lipník. Roku 1626 bylo město obléháno Mansfeldem, r. 1643 a 1645 zmocnili se ho a je poplenili Švédové. Od r. 1634 byla zde kolej piaristů s noviciátem; tento řád měl zde až do r. 1774 gymnasium, později nižší reálku. V Lipníku kvete průmysl i obchod; trhy na dobytek těší se dobré pověsti. Nedaleko odtud jsou zříceniny Helštýna (Helfšteina), hradu to kdysi jednoho z nejrozsáhlejších na Moravě. Roku 1622 byl darován biskupu Dietrichštejnovi: osvědčil se ve třicetileté válce jako pevnost.

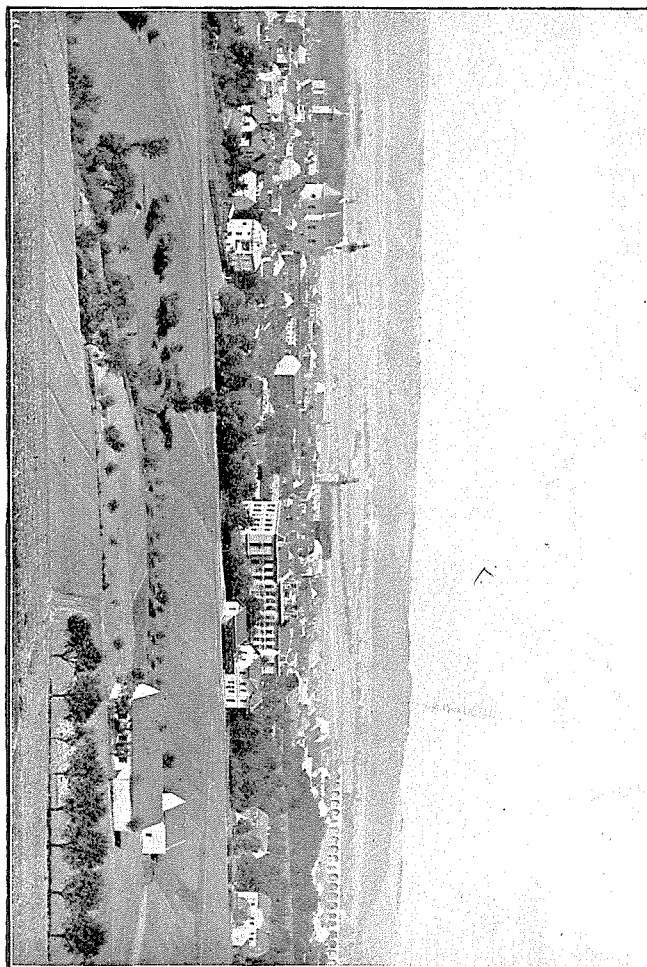
Hranice.

Celkový pohled na Hranice od jihu ze silnice Zbrašovské.

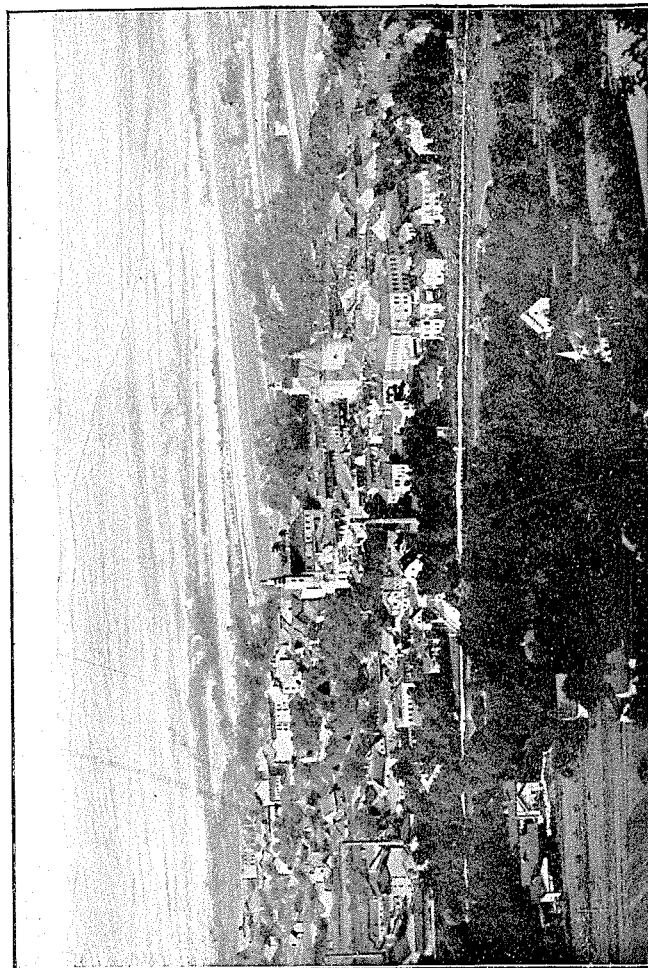
V popředí v levo villová čtvrť „Na farářství“, uprostřed výšší lesnická škola a nádraží místní dráhy. V městě: v levo radnice a farní chrám, uprostřed zámek. V pozadí hvalí Bečva a hory Oderské (nad 600 m vysoké), v pravo viadukt Severní dráhy.

Celkový pohled od jihovýchodu.

Hranice.

Hranice.

Celkový pohled od jihozápadu.

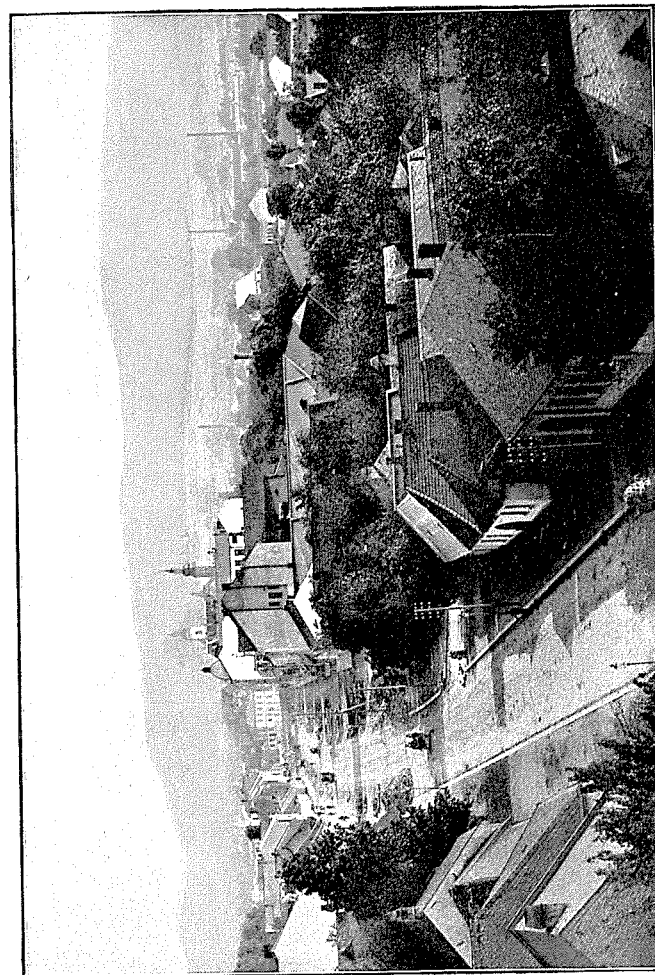
V předu řeka Bečva a nový betonový most, v městě poněkud v pravo farní chrám, před ním radnice, v levo býv. Pernštýnský zámek. V pozadí Oderské hory.

Celkový pohled z jihu.
V předu Bečva, v levo nový most, v pozadí viadukt Severní dráhy a hory Oderské. V pravo v městě zámek, kostel, řádnic, v pozadí v horách údolí potoka Velického.

Hranice.

Hranice.

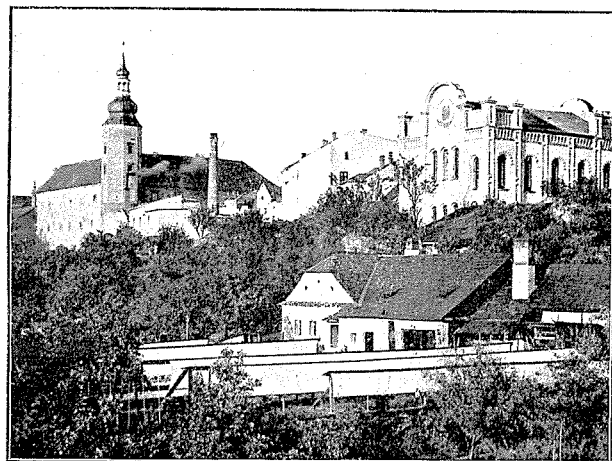

Nádražní třída. Pohled na město od severu.
V pozadí za Bečvou paseky „Pod Křivými“.

Hranice.

Žerotínovo náměstí s farním chrámem a radnicí.

Bývalý Pernštýnský zámek a zámecký pivovar.
V pravo synagoga.

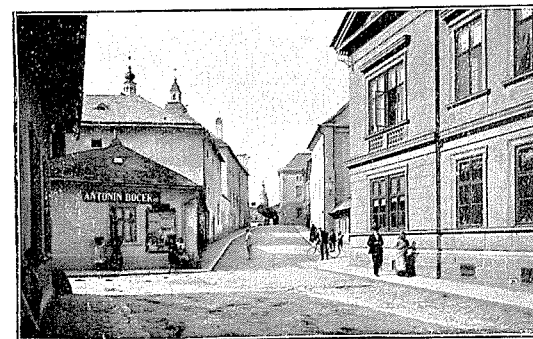
Hranice.

Radnická ulice. — V pozadí věž radnice.

Jižní strana náměstí s radnicí.

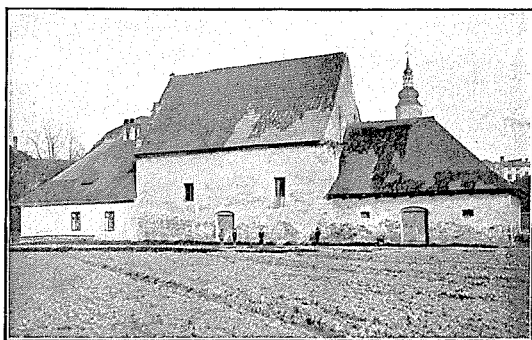

Svatoplukova ulice.

Hranice.

Severovýchodní část náměstí.

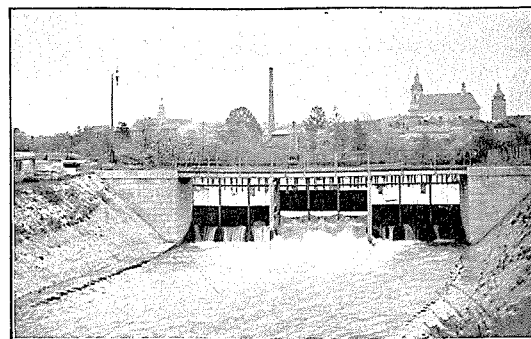

Bývalá modlitebna Českých bratří.

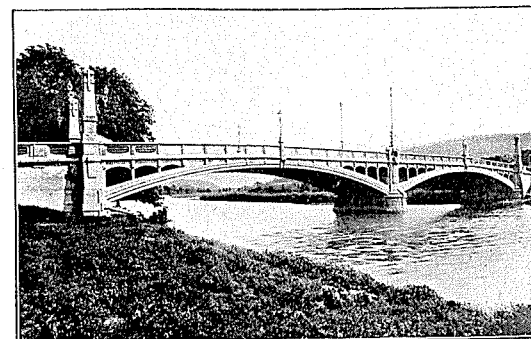

Dům Českých bratří s freskami z roku 1583.

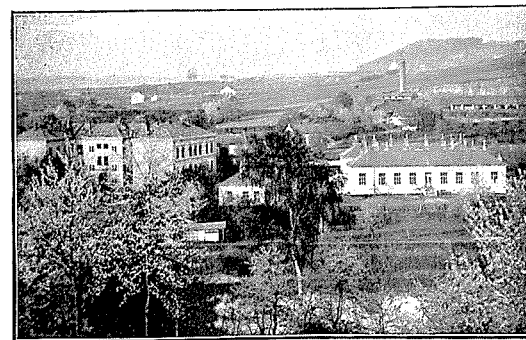
Hranice.

Na regulované Bečvě.

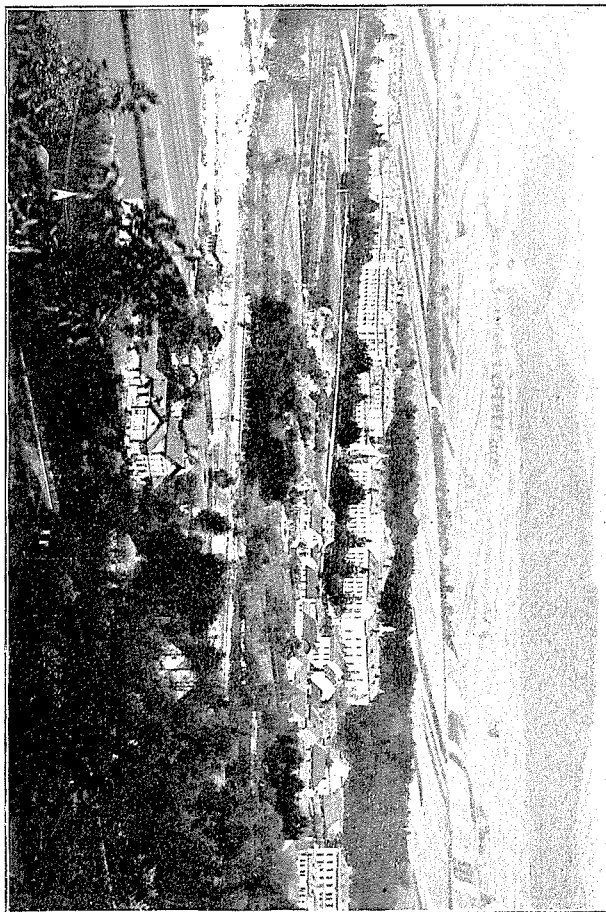

Nový betonový most přes Bečvu. V pozadí údolí Teplické.

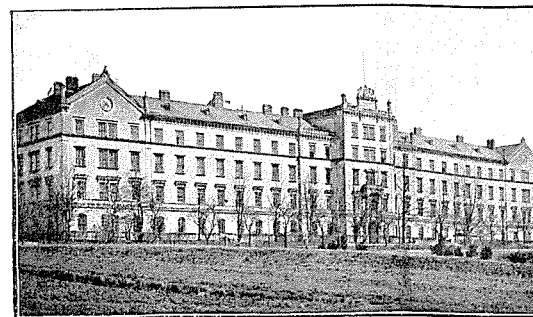
Pohled od všeobecné nemocnice ku »Kosteličku«.
(výlet. místu u sv. Antonína).

Celkový pohled na vojenské ústavy u Drahotuše.
Vlevo jižní kadetní škola, uprostřed budova důstojnická, vpravo vojenská realka. V popředí velký jez
na Bečvě, v pozadí Oderské hory.

Hranice.

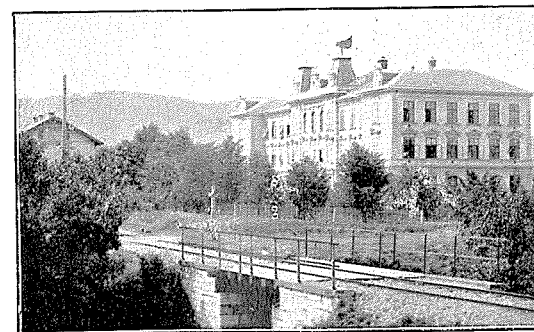
Hranice.

Důstojnická budova při vojenských ústavách.

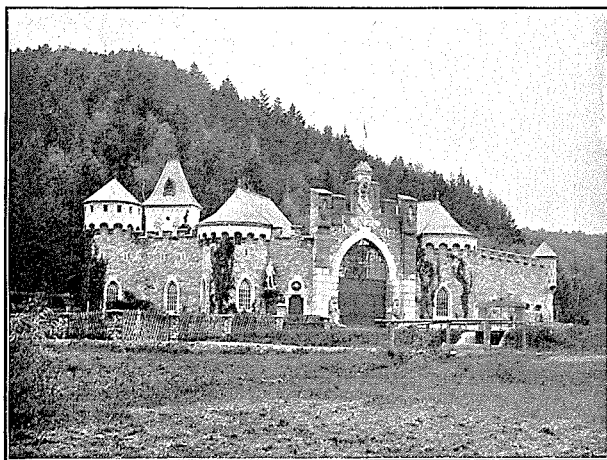

Jízdní kadetní škola.

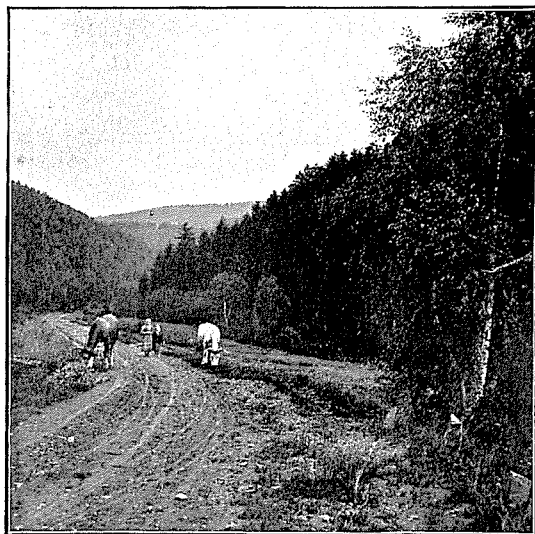

Vyšší lesnická škola.

Hranice, Okolí.

Letohrádek »Kunzov«, z kamene na způsob hradu,
u Hrabůvky.

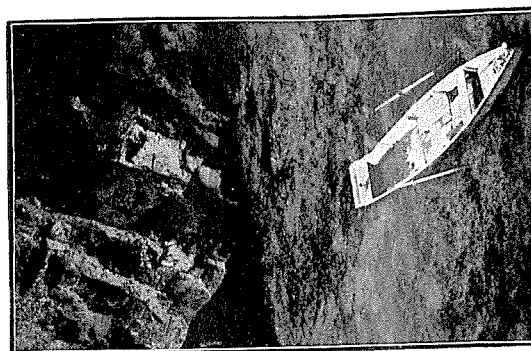
Partie na silnici k Hrabůvce.

Vápencová skaliska na levém břehu
Bečvy za Teplicemi.

Hranice, Okolí.

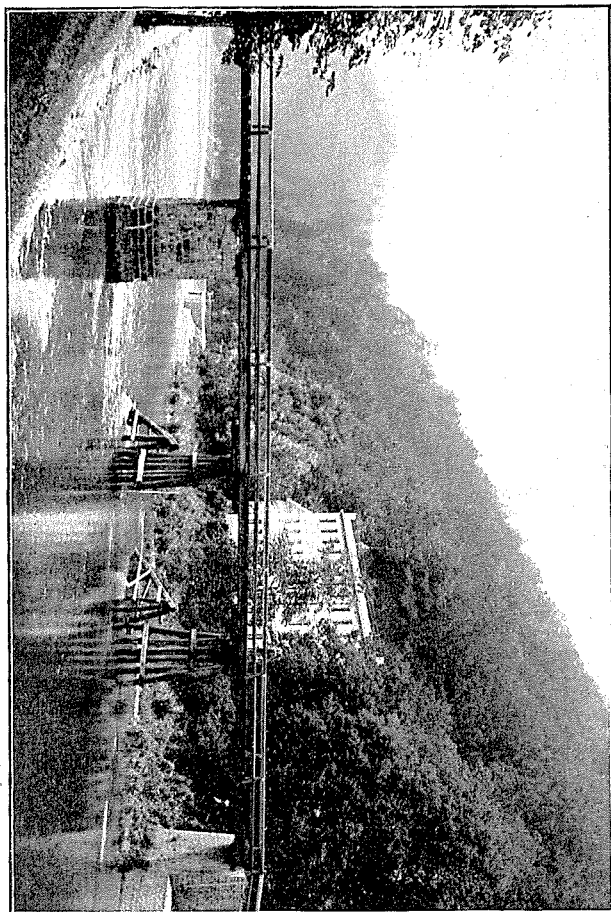
Na dně Hranické propasti.

Hranická propast na svazích
Hůrky.

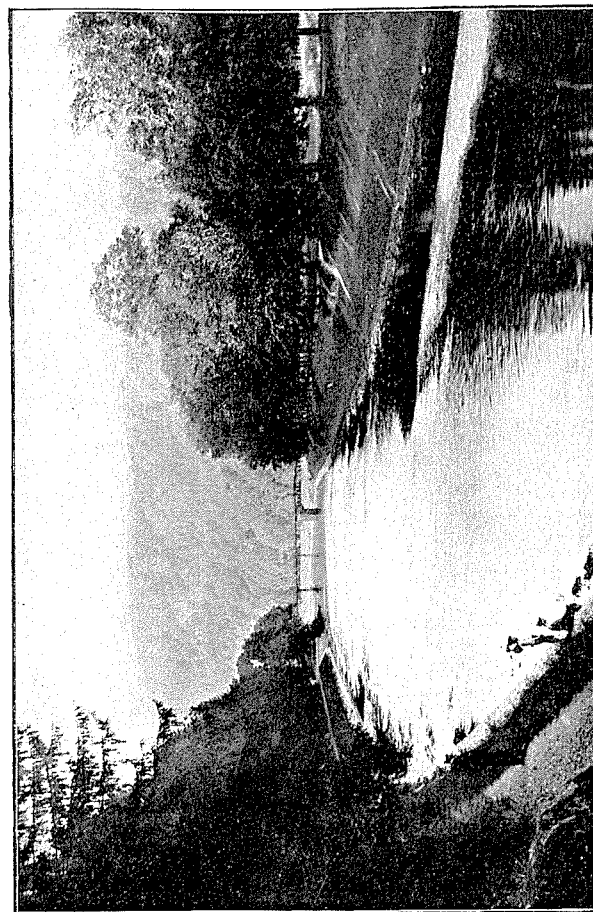

Celkový pohled na lázně Teplice.
S Hranicemi, as 20 minut vzdálenými, spojenými krásným stromofilním po obou březích Bečvy.

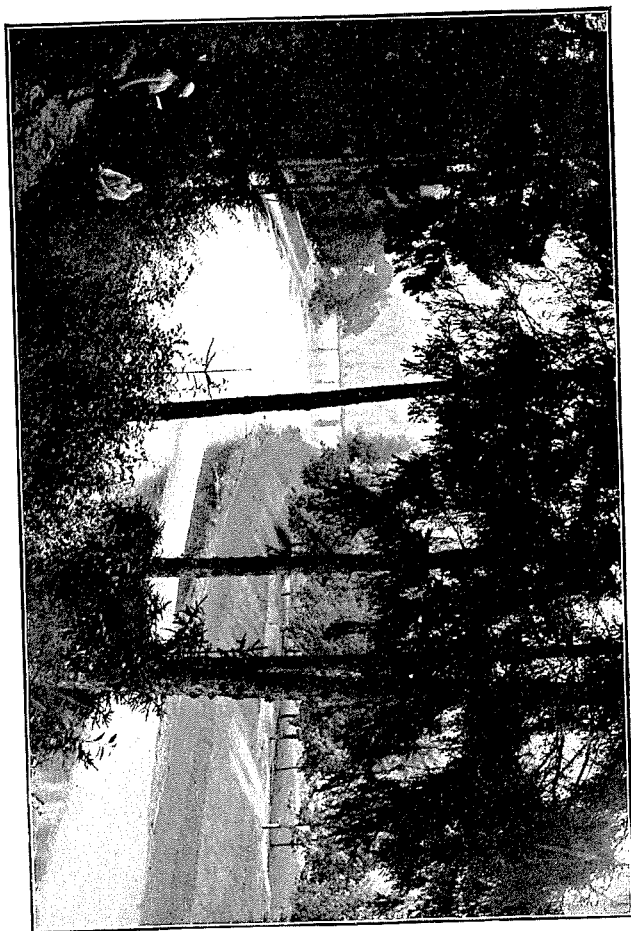
Hranice, Okolí.

Hranice, Okolí.

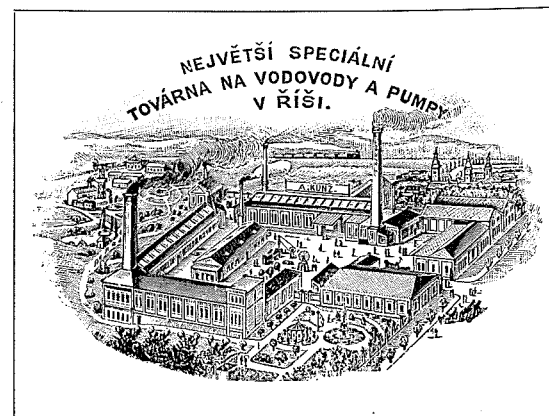

Údolí Bečvy u Teplic.
V pozadí kopce Svrčův (staré zříceniny) a Hůrka.

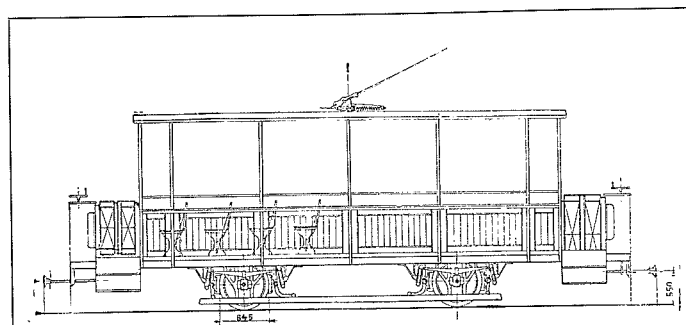
Detail z údolí Bečvy u lázní Teplických.

Hranice. Okolí.

První moravská továrna na vodovody, plynovody a pumpy akciové společnosti Ant. Kunze v Hranicích plným právem zasloužila si svoji světovou pověst. Není snad ani větší obce, okresu, země, říše a dílu světa kteréhokoliv na kontinentě, aby nebyla tato firma buď dodala neb zřídila vodovod nebo pumpy atd. nejrozmantějších druhů, jaké si jen bádatý lidský duch v dnešní pokročilé době může domysliť. Pro poznání rozsahu činnosti stůjž zde několik čísel k objasnění. Tak opatřila a zřídila dle výkazu vodovody pro: 17 velkostatků Jeho Veličenstva císaře a krále Františka Josefa I., 13 velkostatků ostatních členů císařské rodiny, 35 velkostatků knížecích, 104 velkostatky hraběcí, 142 velkostatků ostatní šlechty, 72 městských úřadů, 147 obecních úřadů, 25 místních školních rad, 26 klášterů, 29 lázní, 79 velkostatků, 57 pivovarů, 34 cukrovarů, 41 cihel a lomů, 23 velkozahradníků, 9 mlékáren, 69 průmyslových závodů, 1134 jednotlivců atd. atd. Bylo by zbytečno uváděti, že závod hydrotechnický, v rozměrech tak imposantních založený, vyžaduje zařízení dokonalého na základě technických zkušeností, pečlivě promyšleného, neboť jedná se v závodě takovém o provádění nejrozmantějších projektů od zcela jednoduchých po nejsložitější. A závod Kunzův vyhověti dovede.

Schema pro nově budovaný salonní vyhlídkový vůz městských elektrických drah pro okružní jízdy Prahou.

Okružní jízdy Prahou (pořádané Českým Zemským Svazem cizineckým). Zvláště výhodná příležitost ku seznání krás a památek královského hlavního města Prahy naskytá se **každodenně** v létě v době od 1. června do 30. září jak cizincům, tak i obecnstvu z českého venkova okružními jízdami Prahou v salonním, zvláště k tomu účelu konstruovaném vyhlídkovém voze městských elektrických drah. V době asi 3—4 hodin projede vůz takřka celou Prahou i některými předměstími, a trať volena tak, že za dobu tu možno shlédnouti všecky hlavní, cenné stavební památky pražské a nabýti povšechného dojmu o půvabech Prahy. S jízdou též spojena zevrubná prohlídka královského hradu, chrámu sv. Víta, Národopisného musea, Staroměstské památné radnice. O odborný výklad při jízdě v jazyku českém, německém, francouzském a anglickém jest postaráno. Cena 3 K za osobu, 1 K 50 h za dítě (v čemž zahrnuto již vstupné do hradu, staroměstské radnice atd.). Bližší zprávy o okružních jízdách na plakátech, v hotelích, restauracích pražských atd., zejména pak v kanceláři Českého Zemského Svazu ku povznesení návštěvy cizinců v království Českém v Obecním domě (Prašná brána).

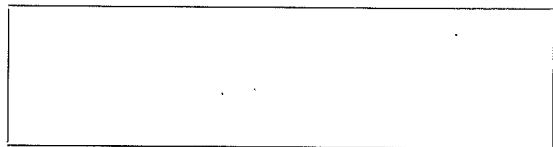

POLYGRAPHIA — umělecké družstvo grafické — Praha II., Hybernská ulice číslo 1033 st., telefon č. 5438. — Fotozinkografie dle péroových kreseb, plánů, rytin. — Autotypie v zinku, mědi, mosazi dle fotografií, kreseb pro umělecká a odborná díla. — Tří- a čtyřbarvotisk dle obrazů, akvarelů, pérokreseb i plastických předmětů dle přírody. — Dřevorytiny barevné. — Plakáty v linoleu v jedné i více barvách (systém »Uhlík«). — Tisk z aluminia. — Autochrom. — Diapositivy k promítání. — Návrhy a kresby pro veškerou grafickou práci v provedení uměleckém a skutečně hodnotném.

Vypisují subskripci na obrazové monografie světových měst a míst, které počnu vydávati v nejbližší době ve lhůtách měsíčních (mimo prázdniny) jakožto samostatnou sbírku. Svazky její, v silném kartonu brožované, budou stylově vypraveny a přinesou vedle 16 půlstran informačního textu vždy 30 až 44 původních vyobrazení, reprodukováných nejjemnější sítkou a tištěných přepychovou barvou na křídě dvojnásob silnější jak při Vlastivědném Sborníku. Svazek (vydání české nebo v esperantu) státi bude 1.20 K včetně zásilky, platiti pak bude lze každý svazek o sobě, tedy bez předplatného. Přihlášky na 10 svazků (jeden rok) učiňte přímo na adresu:

Ph. Dr. Jos. Bělohav,
Král. Vinohrady 1488.

Novou řadu
Systematických Monografií Měst

a památných míst v zemích koruny České, jakož
i vynikajících měst světových zahajuje právě

Ph. Dra JOS. BĚLOHLAVA

VLASTIVĚDNÝ SBORNÍK

jehož každý, umělecky vypravený svazek obsahovati bude opět

úplný popis místa, jeho dějiny a památky,
nádhernou čtyřbarevnou mapu a
22 stran nejvybranějších obrazů na křídě

a to opět pro předplatitele za neuvěřitelně nízkou cenu

	pouhých 26 h za svazek	
--	-------------------------------	---

včetně porta a obalu (per 6 h za svazek), proti předplacení nej-
méně 10 svazků (2 K 60 h).

Výhoda pro žactvo. Při společném odebírání nejméně 10 vý-
tisků mohou žáci platiti každý sešit **zvláště** až při jeho obdržení,
a to rovněž jen za 26 h (i se zásilkou) místo za 30 h, tedy stejně
jako skuteční předplatitelé.

**Z dosavadních 35 svazků bylo nutno téměř polovici vydati
v II. i III. vydání a opět celá řada dalších je rozebrána. Cel-
kem prodáno již přes 400.000 sešitů, což nejlépe Vlasti-
vědný Sborník doporučuje.**

Dosud vydány svazky: 1. Turnov, III. vyd., 2. Mn. Hradiště,
II. vyd., 3. Baška, II. vyd., 4. Soběslav, II. vyd., 5. Jičín, II. vyd.,
6. Třeboň, II. vyd., 7. Náchod, II. vyd., 8. Č. Budějovice, II. vyd.,
9. Hluboká, II. vyd., 10. Rovensko a Trosky, II. vyd., 11. Sobotka,
II. vyd., 12. Bechyně, 13. Písek, 14. Klatovy, 15. Tábor, 16. Do-
mažlice, 17./18. Plzeň, 19. Želez. Ruda (Eisenstein), Špičák, Černé,
Čertovo jezero, Javor, 20. Val. Meziříčí, 21. Jílové, 22. Luha-
čovice, 23. Želez. Brod, 24. M. Ostrava, 25. Třebechovice-Tý-
niště n. O., 26. Kroměříž, 27. Kostelec n. Orlicí, 28. Olomouc,
29. Kutná Hora, 30. Přerov, 31. Police n. Met., 32. Švédsko,
33.-35. Královská Praha, 36. Karlův Týn, 37. Benešov a Kono-
piště, 38. Brno, 39. Hradec Králové, 40. Moravský Kras, 41. Če-
ský Krumlov, 42. Hranice. Zvláště vyšlo: **Šumava**, 300 fot.,
7 map, premiová cena 1 K 20 h.

Veškeré vydané svazky možno obdržeti.

Prerušiti odebírání lze pouze písemným oznámením. Pouhé
vrácení sešitu nestačí.

Na dotazy bez připojené známky nelze odpovídati. Štočky,
ježto se svazky stále dotiskují, půjčovati nelze.